

Handläggare
Nanna Spett
Telefon: 08-50828862**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2021-02-16, p. 19

Dispens från förbudet att dumpa snö

Remiss från länsstyrelsen, dnr 67557-2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Tillstyrka ansökan
2. Föreslå följande villkor
 - Dumpning får endast ske vid stora snöfall, när behov uppstår för att klara säkerhet och framkomlighet för samhällsnyttiga funktioner.
 - Dumpning ska ske från i ansökan angivna platser.
 - Snömassorna ska ha lokalt ursprung, d.v.s. från stadens egen vinterväghållning. Staden kan dock, på förfrågan, ta emot snö från t.ex. Kungliga slottet, vissa ytor som förvaltas av Statens fastighetsverk och Trafikförvaltningen och vissa andra samhällsviktiga aktörer.
 - Om dumpningen av snö medför störningar för fartygstrafiken ska dumpningen omedelbart avbrytas och lämpliga skyddsåtgärder vidtas,
 - Tippingstillfällena ska dokumenteras med datum, volym och från vilket område snön kommer. Dokumentationen ska sammanställas och sparas under 5 år.
 - Kontroll av miljöpåverkan ska ske enligt ett kontrollprogram som tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.
 - Det ska finnas dokumenterade rutiner för hur dumpningen ska ske. Av dessa rutiner ska det framgå
 - hur det säkerställs att snö endast dumpas vid behov i förhållande till möjlighet för naturlig avsmältning,
 - att tillsynsmyndigheten ska informeras när dumpningsperioder startas och avslutas,
 - hur alternativa metoder för att hantera snön utvärderas och testas,
 - hur nedskräpning av recipienten förhindras,
 - hur skräp som hamnar på botten och ytan av recipienten ska tas omhand

- hur entreprenörerna informeras om de villkor som gäller enligt dispensen.
- En utredning av alternativ till dumpning av snö samt hur befintlig metodik kan utvecklas för att minimera miljöpåverkan ska ske innan en eventuellt förnyad dispensansökan.

3. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Enligt 15 kap 27 § miljöbalken får inte avfall, såsom t.ex. upplogad snö, dumpas inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Länsstyrelsen kan dock i det enskilda fallet ge dispens från förbudet.

Stockholms stad genom trafiknämnden (*Staden*) har, sedan 2005, i flera på varandra följande beslut haft tidsbegränsad dispens att dumpa snö från Stockholms innerstad i Mälaren och Saltsjön vid särskilda tippningsplatser. Den senaste dispensen gavs av länsstyrelsen den 2 november 2016 och medger att Staden tippas maximalt 800 000 m³ snö per år i Riddarfjärden-Mälaren (från Norr Mälarstrand), Strömmen (från Stadsgården och Blasieholmen) och Lilla Värtan (från Värtahamnen) fram till 2021-11-02. Staden har nu inkommit till länsstyrelsen med en ny dispensansökan för minst fem vintersäsonger från och med oktober 2021.

Miljöförvaltningen tillstyrker att dispens ges men betonar vikten av att staden har som målsättning att finna lösningar som innebär att snö inte dumpas alternativt att snön renas innan dumpning. Då skulle belastningen på recipienterna minska i linje med stadens arbete med att nå miljökvalitetsnormerna för ytvatten liksom minska spridningen av mikroplast.

Bakgrund

Tidigare dispenser

Enligt 15 kap 27 § miljöbalken får inte avfall dumpas inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Länsstyrelsen kan dock i det enskilda fallet ge dispens från förbudet.

Snö från plogning av Stockholms gator klassas som avfall och den får därför inte, utan en dispens, dumpas i vattnen runt Stockholm. Stockholms stad genom trafiknämnden (*Staden*) har, sedan 2005, i flera på varandra följande beslut haft tidsbegränsad dispens att dumpa snö i Mälaren och Saltsjön vid särskilda tippningsplatser. Den senaste dispensen gavs av länsstyrelsen den 2 november 2016 och medger att Staden tippas maximalt 800 000 m³ snö per år i Riddarfjärden-Mälaren (från Norr Mälarstrand), Strömmen (från Stadsgården och Blasieholmen) och Lilla Värtan (från Värtahamnen) fram till 2021-11-02.

Ansökan om dispens från dumpningsförbudet

Staden har nu inkommit till länsstyrelsen med en ny dispensansökan för minst fem vintersäsonger från och med oktober 2021.

Stadens beskrivning av verksamheten

Vid snörika vintrar måste snö från Stockholms gator, gång- och cykelbanor samt torg snöröjas. Borttransporterad snö i ytterstaden tippas på lokalt belägna landdeponier. Det är dock svårt att hitta lämpliga platser för snöuppläggning. Marken i Stockholm behövs för nya bostäder, evenemang, friluftsliv, rekreation m.m. Borttransporterad snö från innerstaden dumpas i Riddarfjärden och Saltsjön.

Alternativ till dumpning

Staden konstaterar att emissioner och störningar från transporterna utgör den största miljöpåverkan vid hanteringen av snön. Därför är vinterväghållningen inriktad på att endast transportera bort snö då det är absolut nödvändigt. Ytor och platser i närheten av vägar och andra platser som behöver snöröjas används så långt det är möjligt för att låta snön ligga kvar i närområdet och smälta på plats. Snö som inte kan läggas kvar på plats måste dock borttransporteras.

Landdeponierna i ytterstaden är inte tillräckligt stora för att kunna ta emot snö från innerstaden. Att transportera snön dit skulle också innebära långa och kostsamma transporter med tung trafik.

Staden följer och utvärderar nya lösningar och ny teknik för hantering av snö. Ett regelbundet erfarenhetsutbyte sker med de nordiska grannländerna som har samma problematik och situation som Stockholm vad gäller snöhantering och klimat. Trots det omfattande arbetet med att hitta alternativa lösningar konstaterar staden att det i dagsläget inte finns några realistiska alternativ som kan ersätta dumpningen. Därför måste staden återigen ansöka om

dispens från dumpningsförbudet för åtminstone de fem kommande vintersäsongerna.

Mängder som dumpas

Under de senaste elva åren har snö dumpats under sju vintrar. Den största mängden snö dumpades under vintersäsongen 2009/2010 då den sammanlagda mängden dumpad snö var i samma storleksordning som aktuell dispens medgav, d.v.s. nästan 800 000 m³

Miljöpåverkan

Trafikkontoret och Bjerking har genom åren gjort flera utredningar för att bedöma miljökonsekvenser för snöhanteringen i Stockholms stad. Dessa rapporter har jämfört den nuvarande lösningen med att bland annat transportera snön till landupplag och att använda olika typer av smältanläggningar. Utredningarna visar entydigt att den nuvarande lösningen medför den minsta sammanvägda miljöpåverkan. Nackdelen med nuvarande lösning är att tippningen medför utsläpp av metaller och organiska föreningar till Mälaren och Saltsjön. Förutom föroreningspåvekan är även bullerpåverkan och estetisk påverkan av vattenspegeln konsekvenser av den nuvarande snöhanteringen. Resultaten från den beräknade påverkan på ytvattenförekomsterna orsakad av snötippning från vinterväghållningen visar att tippningen inte ger någon försämring av vattenförekomstens status.

Stadens önskemål vad gäller dispensens villkor

Staden önskar att dispensen

- medger en, i samråd med tillsynsmyndigheten, förflyttning av dumpningsplatsernas lägen då man vet att det kommer ske förändringar av de inre delarna av Stockholm. Blasieholmen kommer t.ex. att tas i anspråk för transport av bergmassor och Värtan kommer att bebyggas,
- förtydligar att även andra aktörer har möjlighet att dumpa snö vid stadens sjötippor och att den
- förenas med villkor som är anpassade till den faktiska verksamheten och möjliga att efterleva med befintlig teknik.

Ärendet

Länsstyrelsen har remitterat ansökan till miljö- och hälsoskyddsnämnden för svar senast den 22 januari 2021. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått förlängd remisstid till den 22 februari 2021 vilket innebär att beslutet måste justeras omedelbart.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Plan och miljö i samarbete med Miljöanalysavdelningen och den juridiska funktionen på avdelningen Verksamhetsstöd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Påverkan på miljökvalitetsnormerna

Stockholms sjöar, vattendrag och kustvatten är hårt belastade av mänsklig aktivitet. Senast 2027 ska Stockholms sjöar, vattendrag och kustvatten uppnå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s vattendirektiv. Det pågår ett omfattande arbete med att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenförekomster. Lokala åtgärdsprogram tas fram med åtgärder för att minska den historiska och befintliga belastningen på vattenförekomsterna.

Från underlagsrapporten till ansökan framgår att dumpningen av snö inte enskilt medför att miljökvalitetsnormerna för recipienterna överskrids. Tillsammans med bräddningar, dagvattentillförsel etcetera utgör dock snötippningen en av många källor till att miljökvalitetsnormerna inte uppnås.

Tillförsel av skräp och mikroplast

Det pågår också arbete för att minska tillförseln av plast till vattenområdena i Stockholm. Nedskräpning bedöms vara en av de största källorna till mikroplast i miljön. Att dumpa upplogad snö innebär att plastskräp som finns i snön följer med till recipienten och hamnar dels på botten och dels på ytan. Det har visat sig svårt att plocka bort allt skräp innan dumpning och när väl snön är dumpad kan bara, i bästa fall, större avfall som påsar och liknande som flyter på ytan plockas upp från båt.

Estetisk påverkan

Många stockholmare reagerar negativt på hur det ser ut på dumpningsplatserna med smutsig snö som flyter på vattenytan, ibland tillsammans med plastpåsar och annat skräp.

Behov av åtgärder

Med hänvisning till ovanstående anser miljöförvaltningen att staden måste ha som målsättning att finna alternativa lösningar som innebär att snö inte dumpas alternativt att snön renas innan dumpning. Då skulle belastningen på recipienterna minska, i linje med stadens arbete med att nå miljökvalitetsnormerna, liksom spridningen av mikroplast.

Enligt Stockholms ”Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024”, som är antagen av kommunfullmäktige 2020-01-27, ska trafikkontoret fram till den 31 december 2022 fortsätta att följa teknikutvecklingen och undersöka möjligheter att rena upplogad snö.

Förslag till villkor

Staden önskar att dispensen medger en förflyttning av dumpningsplatserna efter samråd med tillsynsmyndigheten. Förvaltningen gör dock bedömningen att val av dumpningsplatser och vilka alternativa platser som skulle kunna vara aktuella bör klarläggas inom ramen för dispensprövningen.

Miljöförvaltningen föreslår följande villkor:

1. Dispensen avser dumpning av maximalt 800 000 m³ snö per år från i huvudsak Stockholms innerstad.
2. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i överensstämmelse med vad staden angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.
3. Dumpning får endast ske vid stora snöfall, när behov uppstår för att klara säkerhet och framkomlighet för samhällsnyttiga funktioner.
4. Dumpning ska ske från i ansökan angivna platser.
5. Snömassorna ska ha lokalt ursprung, d.v.s. från stadens egen vinterväghållning. Staden kan dock, på förfrågan, ta emot snö från t.ex. Kungliga slottet, vissa ytor som förvaltas av Statens fastighetsverk och Trafikförvaltningen och vissa andra samhällsviktiga aktörer.
6. Om dumpningen av snö medför störningar för fartygstrafiken ska dumpningen omedelbart avbrytas och lämpliga skyddsåtgärder vidtas,
7. Tippningstillfällena ska dokumenteras med datum, volym och från vilket område snön kommer. Dokumentationen ska sammanställas och sparas under 5 år.
8. Kontroll av miljöpåverkan ska ske enligt ett kontrollprogram som tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.
9. Det ska finnas dokumenterade rutiner för hur dumpningen ska ske. Av dessa rutiner ska det framgå
- hur det säkerställs att snö endast dumpas vid behov i förhållande till möjlighet för naturlig avsmältning,
- att tillsynsmyndigheten ska informeras när

- dumpningsperioder startas och avslutas,
- hur alternativa metoder för att hantera snön utvärderas och testas,
 - hur nedskräpning av recipienten förhindras,
 - hur skräp som hamnar på botten och ytan av recipienten ska tas omhand
 - hur entreprenörerna informeras om de villkor som gäller enligt dispensen.
10. En utredning av alternativ till dumpning av snö samt hur befintlig metodik kan utvecklas för att minimera miljöpåverkan ska ske innan en eventuellt förnyad dispensansökan.

Bilagor

1. Ansökan
2. Underlag för ansökan om dispens för tippning av snö, Bjerking 2020-11-10